



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XXXVI. Vtrum Angelos neutiquam invocandos esse putaverit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A ipsum vero graviore noxas uleisci. Fufe hoc argumentum libr. 8. contr. Cels. perfequitur; & quæcunque hominibus mala contingunt, Dei nutu & consilio à Daemonibus imitti probat ex laudato Psalmi 77. loco; bona vero ab Angelis subministrari.

In quibus à magistro suo Platone non recessit; qui in Symposio Deos inter & homines medium quoddam constituit genus, & Dæmones appellat, interpretes utrorumque & fequestros; ἐπιμελοῦσας κὲ δὴα πορμύδορας θεοῖς τὰ παρ' αὐτῶν, κὲ ἀδελφοῖς τὰ πρὸς θεῶν. ἢ μὲν τὰς δέοις κὲ θυσίαις. ἢ δὲ τὰς ἐπιτάξεις, τὰ κὲ ἀμύσεις ἢ θυσίαις. Interpretantes & referentes Djs, qua mittuntur ab hominibus; & hominibus qua mittuntur à Djs; illorum quidem precesiones & sacrificia; horum vero mandata & sacrificiorum remunerationes. Quæ munia eadem Angelis tribuuntur, unde εὐαγγέλιον & ἀγγέλοι à Scriptoribus sacris appellantur, hoc est, internuntij. Plo-

B tinus autem Ennead. 3. libr. 4. cap. 6. postquam docuit animas in iudicium ab Angelis adduci, pœnas postmodum luentibus illis adesse subjunxit.

Origeni aditulantur, præter alios, Ambrosius & Hieronymus, quorum ille Epistol. libr. 5. Epist. 38. hæc scribit: An ipsos quoque Angelos, qui in istius mundi laboribus diversa sustinent ministeria, sicut in Apocalypsi legimus Iohannis, non ingemiscere credimus, cum adhibentur pœnarum & excidiorum ministri: qui habentes vitam æternam, mallent utique eam in illo superiore tranquillitatis sui statu currere, quam nostrorum peccatorum pœnis ultricibus interpellari. Hieronymus vero libr. 1. in cap. 7. Dan. Duplex autem Angelorum officium est; aliorum qui iustis præmia tribuunt, aliorum qui singulis præfunt cruciatibus.

XXXVI. Quoniam varia & parum constans Origenis de Angelorum invocatione videtur fuisse ratio, delibanda quoque à nobis ea quaestio est. Sic ille loquitur libr. 5. contr. Cels. Τούτοις δὴ ἀγγέλοις ἴσο τὸ ἔργον ἢ τῶν μεμαθωότες καλεῖν, ἀλειποῦν ἡλικίαι, ἢ τὸ δύναι ἔχει, κὲ θεῶν ἢ ἰσοεῖς ποτε ἰσομαχοῦντες γρησάει. ἀλλ' ἐγὼ ὅτι πρῶτος ἐστὶν ἡμῶν τοῦ ἀγγελοῦντος, ἔπειτα τῶν ἡμῶν τὰ τῶν θεῶν σέβειν κὲ προσκυνεῖν αὐτοῖς ἢ θεῶν πάσαι μὲν γὰρ δέονται, ἔπειτα δὲ κὲ ἰστυξίαι, κὲ ἀρχαίαιαι ἀγαπητοῦ τῶν ἐπὶ πάντων θεῶν, ἢ τῶν ἐπὶ πάντων ἀγγέλων ἀρχαίαιαι, ἢ μὲν ἡμῶν κὲ θεῶν. Quæ iterum deinde inculcat: unde omnis Angelorum præcidi videtur inuocatio. Sed non ita est; nam honores quidem ac preces Angelis adhiberi verat eas, quæ Deo uni conveniunt, nec adorari vel coli ipsos concedit, αὐτοῖς τῶν θεῶν, at certos quosdam iis exhiberi cultus, certasque fundi precesiones permittit, natura eorum creata convenientes, & diversi à superioribus generis: ἀφημονοῦν ἡλικίαι, inquit libr. 8. contr. Cels. κὲ μακροῦσιν ἡλικίαις ἴσο τῶν θεῶν τὰ γρησάει τῶν ἡμῶν ἢ μὲν ἢ ἀφελουμένους πρὸς θεῶν ἡλικίαις ἴσο τῶν θεῶν.

D Non precesionem ergo, sed precesionis modum damnat. Huius expositionis ipse fit fidei iussor, Operis ejusdem contra Celsum libro 8. in quo Celso respondens, qui quod Dei Filium Christiani colerent, colendos iis quoque ministros ejus, Dæmones nimirum censebat: εἰ μὲν ἔστιν, inquit, ἴσοι τοῖς ἀληθείαις ὑπηρεταί τῶν θεῶν μὲν τὸν μονοθεῖ τῶν θεῶν, ἢ γαβηλαί, κὲ ἢ μακροῦσιν, κὲ τῶν λοιπῶν ἀγγέλων, ἀρχαίαιαι, κὲ τῶν ἐπιτάξεις τῶν θεῶν πρὸς τῶν θεῶν. ἴσοι αὐτὸ πρὸς τῶν θεῶν πρὸς τῶν θεῶν, ἔπειτα δὲ τῶν θεῶν πρὸς τῶν θεῶν, εἰποῦν αὐτοῖς ἢ τῶν θεῶν, ὡς ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἀγγελοῦντος, ἀπὸ ἡμῶν πρὸς τῶν θεῶν ἡλικίαις ἴσο τῶν θεῶν. Vim loci huius frangere conati sunt Heterodoxi quidam nostrates, sed efficere tamen non potuerunt, quin aliquid θεοπραίαιαι genus Angelis concessisse Origenem ex his ipsius verbis ma-

E nifestum sit; eo nempe θεοπραίαιαι genere inferius, quod Deo soli exhibendum est. Frustra autem contendunt θεοπραίαιαι hanc, non de religiosa observantia & cultu esse intelligendam, cum hic nonnisi de religioso disputetur cultu, quem Celsus Dæmonibus itidem ut Deo præstandum esse asserbat. Id ut significaret, utebatur voce θεοπραίαιαι. Respondet Origenes quoddam θεοπραίαιαι illius à Celso expressa, hoc est religiosi cultus genus Angelis quidem deberi, ea modo recte & legitime exhibeatur, & cultus ille à cultu Deo præstari solito caute distinguatur. Pari modo cum distingueret libro 5. oratione s Deo Patri offerendas ab iis quas offerri concedebat Filio, ut μυσία, no minis hujus, oratio, proprium usum intelligi vult, & ab eiusdem abusu fecerni: πάσαι μὲν γὰρ δέονται, inquit, κὲ προσκυνεῖν, κὲ ἰστυξίαι, κὲ ἀρχαίαιαι ἀγαπητοῦ τῶν ἐπὶ πάντων θεῶν, ἢ τῶν ἐπὶ πάντων ἀγγέλων ἀρχαίαιαι, ἢ μὲν ἡμῶν κὲ θεῶν. ἀπομύσειαι ἢ κὲ ἀπὸ τῶν θεῶν, κὲ ἐπιτάξεις αὐτοῖς κὲ ἀρχαίαιαι μὲν, κὲ προσκυνεῖν, κὲ ἰστυξίαιαι, κὲ ἀρχαίαιαι ἀγαπητοῦ τῶν ἐπὶ πάντων θεῶν, ἢ τῶν ἐπὶ πάντων ἀγγέλων ἀρχαίαιαι, ἢ μὲν ἡμῶν κὲ θεῶν. Eadem cautione cultum, & preces Deo Patri offerendas, à precibus Filio allegandis discerni jubet, & à cultu Angelis exhibendo. Atqui Filium orari concedit, modo tanquam μυσία, & inferiori precesionis genere invocetur ac Pater; hæc enim fuit ipsius infania: idem igitur de precibus & cultu Angelis exhibendo sensisse ipsum concludendum est. At sine ambage Angelum prece veneratur Hom. 1. in Ezech. Omnia, inquit, Angelis plena sunt. Veni Angele: suscipe sermone conversam ab errore pristina, à doctrina Dæmoniorum, ab iniquitate in altum loquente: suscipiens eum quasi medicus bonus conforse atque insitue; parvulus est, hodie nascitur senex repuerascens: & suscipe tribuens ei baptismum secunda regenerationis, & advoca tibi alios socios ministerij tui, ut cuncti pariter



eos qui aliquando decepti sunt, eruditatis ad fidem. Quæ quamvis Sole ipso clariora sint, aduersus A
 ea tamen præscribere non dubitarunt iidem qui supra Heterodoxi, & testimonij gravita-
 tem, qua se obrui sentiebant, duplici responsione elevare; prima quidem hac, non reli-
 giosa illic Angelum precatione invocari, sed rhetorica duntaxat apostropha appellari; al-
 tera ista, spurium esse hunc locum, & adultera manu insertum: quæ gratis dicta, & solidis
 nullis probata argumentis gratis negari possunt. Fateor apostrophis aliquando Patres uti;
 apostropha hic usum esse Origenem, id vero pernego. Profecto, si cui Hæretico invocan-
 dum Spiritum sanctum hodie neganti testimonia Patrum eum invocantium obijciantur;
 is vero apostrophas has esse respondeat, magna esse dicitur responsionis hujus futilitas.
 Nec altera vero felicior: Græca Homilia hujus exemplaria desiderari aiunt; elaboratas B
 vero esse à Rufino & Hieronymo interpretationes, quorum sit levis in interpretando fi-
 des; apostropham denique illam esse à stilo Origenis alienam. Certum est Homiliarum
 istarum in Ezechielem interpretem esse Hieronymum; quem si fateamur hac de suo as-
 fuisse, fateri cogentur utique adversarij, si minus Origenem, at certe Hieronymum An-
 gelorum invocationem exemplo suo comprobasse. At sane ea exceptione opus non est.
 Sæpe se ait Hieronymus, & nos alibi docuimus, verborum numerum in interpretando
 non reddidisse, sententias duntaxat appendisse: verba neglexisse, sensus fideliter retinuisse.
 Demus itaque hæc ἀποστολή, si forte, in Græcis ita non extitisse; dent modo Adversarij
 sententiam ipsam, qua Angeli continentur invocatio, nulla parte fuisse vitiatam. Quod ad-
 dunt autem apostrophis hujusmodi uti Origenem non solere; id quidem in Tomis verum
 esse concedimus; in Homiliis non item, quæ hujusmodi pigmentis & figuris si non refer- C
 ta, ac penitus certe vacuæ non sunt. Audiui quosdam præterea ex eadem secta, Angeli
 nomine notatum hic Episcopum asserentes, quemadmodum Apocalypseo cap. 2, & 3,
 eadem Angelorum appellatione Asiaticarum Ecclesiarum Episcopi significantur. Puderet
 illos suæ responsionis si totius loci coherentiam attentius perspicerent, in quo tutelarium
 Angelorum, ad exemplum Christi, ut sibi quidem fingebat Origenes, de caelo descendenti-
 um, & humanæ salutis curam suscipientium manifesta habetur mentio. Verba hæc sunt:
 Non sufficit unum caelum aperiri: aperiuntur plurimi, ut descendant non ab uno, sed ab omnibus caelis
 Angeli ad eos qui salvandi sunt: Angeli qui ascendebant & descendebant super Filium hominis, & ac-
 cesserunt ad eum, & ministrabant ei. Descenderunt autem Angeli, quia prior descenderat Christus, me-
 tuentes descendere, priusquam Dominus virtutum omnium, rerumque præcipere. Quando autem vide- D
 runt Principem militiae caelestis in terrestribus locis commorari, tunc per apertam viam ingressi sunt se-
 quentes Dominum suum, & parentes voluntati ejus, qui distribuit eos custodes credentium nomini suo.
 Tu heri sub Daemonio eras, hodie sub Angelo. Deinde: Multitudo militiae caelestis erat laudantium &
 glorificantium Deum; quando natus est Christus. Omnia Angelis plena sunt. Veni Angele suscipe sermone
 conversum ab errore pristino. Robur his additur ex hoc testimonio Homil. 23, in Luc. Ego non
 ambigo & in caelo nostro adesse Angelos, non solum generaliter omni Ecclesie, sed etiam sigillatim: de
 quibus Salvator ait: Angeli eorum semper vident faciem Patris mei qui in caelis est. Duplex hic adest Ec-
 clesia, una hominum, altera Angelorum. Si quid juxta rationem & juxta Scripturarum dicimus volun-
 tatem, letantur Angeli, & orant nobiscum. Itaque perspicuum est non Episcopum interpellasse
 Origenem in priore illo loco, sed Angelum invocasse. Incausum ergo ad Angelorum E
 repudiandum cultum Origenis auctoritatem præterdit vir alioquin eximia eruditionis Ger-
 Iohann. Vossius libr. 1. De orig. idol. cap. 9. Porro quam priore loco adhibuimus res-
 ponsionem, eam ipsam usurpare fere licet aduersus loca aliqua Origenis, aliorumque Pa-
 trum, quibus Deo soli, nec cuiquam præterea cultus ac fides tribuenda pronuntiatur, &
 quibus receptam à Catholicis Angelorum invocationem, & ad preces nostras Deo offe-
 rendas allegationem impugnare student Adversarij: inter quos tamen nonnulli, viri can-
 didi & eruditi, veritate quippe victi, Angelorum intercessionem & postulari posse, & im-
 petrari fatentur.

XXXVII. Accusatum olim falso Origenem refert Anonymus apud Photium Cod. 117.
 cum multis nominibus, tum idcirco quod affirmaverit, ὅτι τὰ χερουβίμια ἐπίνοιαί τῆ ὑπὸ εἰσὶν
 Cherubimos cogitationes Filij essent. Crimen istud quomodo ab Adamantio depulerit Anony- F
 mus iste, equidem nescio; ex Photij tamen verbis id videtur consequi, tamquam falso con-
 fecta, & Origeni per calumniam impacta ab hoc ejus patrono fuisse confutata. Verumtam-
 en ut illud ab Origene scriptum demus, liquido tamen juraverim, ut alia fere omnia, sic
 ea quoque ἀλλογενεῖα ipsam proposuisse. Eadem itaque valeat hic responsio, qua ad eum
 supra excusandum usi sumus, cum Filium & Spiritum sanctum duos esse Seraphimos, &
 Christum quoque virum eum sterilem esse diceret, quem commemorat Jeremias cap. 2. 2.
 v. 30.

XXXVIII. Animadvertimus supra diversa Origenem Angelis ac Dæmonibus affin-